

Nro. 27.

**A' FELS. CSÁSZÁRNAK ÉS AP. KIRÁLYNAK
KEGYELMES ENGEDELMEBŐL.**

Indult Bétsből, Pénteken Aprilis 3 - ik napján
1807-ik esztendőben.

B é c s:

Ugy hallatik, hogy Eő Csász. és Ap. Királyi Felsege a' majdan következendő Budai Ország Gyűlése alatt, kedves testvérinek társaságokban a' Magy. Országi bányákat, és nevezetesebb várakat meg fogja látogatni és szemlélni —

Az itt lévő Fr. Csász. követ Gen. Andreossy-hoz egy követ jött mostanában Konstantzinápolyból oly biradással, hogy a' F. Porta az Oroszok ellen indított háborúnak szerentséssén leendő elkezésére, és folytattatására valamint a' szárazon úgy a' vizen is nagy hadi készületeket tétett; és hogy a' múltai a' Muzulmannokhoz küldött leve-

D d

leiben őket a' Mahomet vallása védelmezésére serkenti, és az Uhlemák által is serkenteti.

Itten az a' hir repdesett a' múlt héten, hogy Martzius 17-ik és 18-ik napján igen nagy verekedés esett volna ó Prussziában, Königsbergtől nem messze, és hogy az elsőbb napon a' Frantziák verték meg az Oroszokat, a' következő nap pedig az Oroszok a' Frantziákat. De mivel azon levélben, mellyet az itt lévő Orosz Csász. Követ. hez küldött Gen. Bennigsen a' múlt héten, azon vérekedésről semmi emlékezet nem tétetik, méltán lehet azt a' költött hirek közzé számolni.

A' Nemes Stipsits Huszár Regementjénél szolgált Garnica Ignác Fő Strázsa inester Ur vitéz hazánkfiát Obristlajtinanti rangal penzióba tenni méltoztatott Fels. Urunk.

Magyar Ország.

A' múlt Februariusban két nagy lelki és ritka érdemű hazafitól folytatott meg a' Magyar Haza, úgymint Tek. Abaúj Vármegyében, Tek. Nemzetes és Vitézlkő Kójkóromi György Urtól, több Tekintetes Vármegyék hites Tábla Birájától, és a' S. Pataki Reform. Collegium második Curátorától, a' ki Selyeben, ezen folyó esztendő Böjtelő havának 24 ik napján, hafznos életének 64-ik esztendejében, úri familiájának, rokoninak, Tek. Abaúj Vármegyének, kedves barátinak, és mindazoknak, a' kik őtet akár közelebről, akár távolabról esmérték, nagy szomorúságokra meg halálozott.

Hasonló nagy érdemű hazafit vesztett el Ne-

mes Hazánk Tekint. Nemzetes és Vitézlő Költsei Kende Pál Urban, Tek. Szatthmár Vármegye első All-Ispanyában, és több Tek. Vármegyék Tabla Birajában, a' ki hasonlóképen ezen folyó esztendő Böjtelő Havának 24-ik napján, az örökké valóságra által költözvén familiaját, rokonit, 's barátit mély gyászba borította.

Mind az elsőbnek, mind az utolsóbnak végző meg tiszteltésekre igen szép Magy. versek irattattak, a' mellyeket már nyomtatás alá adván, néhány napok múlva, különös Tóldalékban, a' Magy. Publikummal közleni el nem mulatjuk.

Sz. Fejér Vármegyéből Mártzius 20-ik napján. Több dicséretes hazafiai tettei között Méltos. Csász. Kir. Kamarás Gróf Nádasdi Ferencz Eő Nagyságának megérdemli mind az emlékezetet, mind a' követést azon nemes szivből származott tselekedete, melly szerént e' folyó hólnap első és második napjain, a' Fels. Csász. Kir. Herczeg Palatinus Regementjéből egy tsuport Huszárok (mintegy hatvanan) utazván és pihenvén helységünkben (Lepsényben) a' mostani drágasághoz képest, a' köz legények közt ugyan 100 forintokat és két akó jó bort ki osztogattatott], a' Tiszt Urakat pedig mind a' két nap Grófi asztalánál vendégelte. Eltesse az Isten, és naponként szaporítsa Országunk Naggyai közt az illy buzgó, és édes Hazánk fegyveres őrizőire kegyesen figyelmező Hazafiakat!!!

Hadi Tudósítások.

A' Lengyel Országi háborus környülállásokról és ütközetekről következő tudósítást olvasunk

a' 19-ik Februariusi Mémeli levelekből : „Darab ideig igen szorongató várakozásban voltunk, a' mely nagyon öregbített az által, hogy ezen vidéken csak 80000 emberre ment az Orosz armádia. Most már számos segítő seregek jöttek ahoz, és néhány nappal ez előtt 30 pulk Kozákok marsiroztak városunkon keresztül. (Egy Pulk 500 főből áll) — Az Eylaui igen véres vérekezésben elegendő alkalmatossága volt a' két ellenséges armádiának az egymás esmeretségére, és már most az egyik a' másiknak vitézségét kétségbe nem hozhattya. — Magok is vallást tesznek arról az Oroszok, hogy ők a' Generál L' E s t o c q vezérlése alatt volt 12 ezer főből állott Pr. hadi seregnek sokkal tartozának, a' kik a' Fr. Marsal N e y corpusát, mely az Orosz armadia egyik szárnyát meg kerülni igyekezett, ennek szándékát meg akadályoztatták.“

„Nem tagadhattyuk, hogy az Oroszok igen sokat vesztettek, hadi tisztjeik között 800-nál több hüllött el és esett sebbe. Eleinte olly reménység taplált bennünket, hogy az Eylaui véres ütközetet nyomba békességes alkudozások fogják követni; de nagyon meg tsalatkoztunk, mivel, a' mint a' készületek mutatják, még most sem lesz a' vérontásnak vége, de koránt sem azon vidékeken, a' hol az ellenséges armádiák most vannak, mivel olly nagy szükség uralkodik azokban, hogy a' lovaknak tartására a' paraszt házakról is le kellett a' szalmát szedni.“

A' napkeleti új Pruffziában L o m z á mellett igen gyászos sorsra jutott egy falu helység a' miatt, hogy az ott lakott urasághéli fő tiszt azokat

az egynéhány Fr. vadász katonákat, a' kiket a' Kozákok el fogván, ottan által vittek, kezeiből maga embereivel ki szabadította. Néhány nappal azután egy Pulk Kozák azon helységet körül vette, annak minden lakosit öfzve aprította, a' helységet pedig porrá égette.

Hassziában a' Hirsfeldi lakosok, a' kik az azon tartományban támadt zendülésben részesülvén, vétkeiket avval is megtették, hogy egy Fr. hadi tisztet meg ölték. N á p o l e o n C s á f z á r eleibe vitetődvén a' dolgok, olly szententzia hozattatott ellenek, hogy azon város elsőben prédáltatasson fel, azután égettessen le a' földig. Ez a' kemény büntetes, a' Kaffzeli és Hirsfeldi Frantzia Commendánsoknak közbenjárásokra akként lágyított meg, hogy a' város ugyan fel prédáltatassék, de négy háznál több meg ne égettetteffék. — A' büntetes eszköztetésére ki rendeltetett nap fel viradván, az oda való Fr. Commendáns a' polgárokat maga eleibe idéztette, az ellenek hozatott szententziát előttök fel olvastatta, de mások által értékre adatta, hogy vagyonjaikat 's féltő kintseiket bátorságosabb helyre hordják. — Azután az ott őrizethen feküött Bádeni katonaságot kvártélyá eleibe gyűjtetvén, és a' Fr. Császár parantsolatját az előtt is fel olvastatván, hozzájok így szólott: V i t é z e k, a' k i n e k a' p r é d a l á s r a k e d v e v a n, á l l y o n k i a' l i n e á b ó l ! Ezek mind meg némúlván sem akkor, sem a' második, sem a' harmadik únszolásra ki nem állottak, senki sem kívánt közülök a' prédában részesülni. — A' Hirsfeldi polgároknak ezen való belső örömeiket tsak érezni de ki beszélni nem lehetett,

melly nem reménylett jótéteménynek meg hálálása végett magok között deputatusokat, és szép ajándékot küldöttek a' nemes érzékenységű Com-mendánsnak; de ő az adományt el nem fogadván nékiek így szóllott: „A' jótéteményt pénznel meg „fizetni nem lehet, elég jutalom leszen az enné- „kem, ha a' Hirsfeldi polgárok ezen dolognak „örök emlékezetére egy ezüst medalliát, avagy „emlekeztető pénzt verettetnek, mellynek egyik „oldalára Hirsfeld városát, a' másikra pedig azon „napi történetet metzsettessék fel.“

Egy Fr. Stabalis tizt illy foglalatú levelet küldött Martzius 16-ikán a' Berlini városi Commen-dánsnak Gen. Hulinnnek: „Legfolyosabb gond-jai és foglalatossági közt sem szünik meg a' mi Császárunk a' meg sebesített katonákról való gondviseléstől. Minden nap több tiztet küld a' körülötte lévők között azoknak látogatásokra, és annak meg tudására, mitsoda állapotban legyenek. Á' hadi minister, Sándor Neucomiumi herczeg (Marsal Berthier) maga, személy szerént is meg látogatta a' tábori ispotályokat, és azoknak a' sebes katonáknak, a' kik szomjuságoknak enyhítésekre vizet kívántak maga nyújtotta kezekbe, egyszersmind avval biztatta őket, hogy a' Császár róllok gondot viselni, és nyomorúságos ügyöket meg könnyíteni meg nem szünik. Percy Stab Chirurgust és az ő kórmánya alatt lévő Seborvosokat bizonyossá tétette arról, hogy velek egészen meg van elégedve, és hogy eddig való fizetések meg fogja öregbiteni s. a. t.

A' leg szorgalmatosabb hadi készülétek közt is nagy reménység van a' hadakozó Fejedelmek-

nek egymással való meg engeszteltetésekhez, és az ohajtott békességnek meg készüléséhez. A' mi napában Memelbe küldetett Fr. Csász. Adjutáns G. Bertrand a' Fels. Pruffziai Király eleibe audientziára botsattatván, nem vólt minden haszon nélkül oda való utazása. Onnan lett el utazása után Kleist Oberstert a' Fr. Császár fő hadi szállására küldötte a' Király.

Az Argus nevezet alatt Párisban ki adatni szokott közönséges újság leveleknek írója e' fontos tárgyról következő nyomos jegyzést teszen. A' tsata piatzokról ide küldetett utólsó tudósítások a' Franczia Ármadiának gyözedelmeit tökéletesen állatják. Még is különös dolog, hogy azon szempillantatban, a' mellyben minden felől nagy hadi készülétek tétetnek, a' békesség szózatja is minden felől hol hallatik, hol meg szünik, hol ismét meg újul. — Mivel a' jelenvaló háborúban a' Fr. Császárnak a' közönséges békességnek állandó fundamentomra való állításánál egyéb tzelja nintsen, és mivel minden közelebről és távolábról való proiectumoknak, a' mellyek ezen végre vezethetnek, helyt ad, a' bizonytalan környülállások is alkalmatosságot szolgálatnak a' békesség meg újítására.

Folytatása a' Frantzia 64-ik Bülletinnek:

„A' Braunsbergi verekedésről méltó még a' következőket is meg jegyezni. Gen. Dupont két tsapat sereggel az ellenségre ütött. Gen. Brugere, a' ki azon tsapat seregnék jobb szárnyát commandirozta, Rager n mellett bukkant az

ellenségre, és azon folyóviz mellé nyomta, melly azon faluhelység előtt foly. — A' hal tsapatsereg Willenbergig űzte az ellenséget, a' midőn az egész osztály sereg az erdőből ki nyomúlt, Az ellenség első fekvéséből ki verettétvén, kéntelen volt azon folyóvizig hátrálni, melly Braunsberg városát fedezi, 's ottan állott lineába, Gen. Dupont mindjárt rajta ütött, vissza verte, és avval együtt, t. i. az ellenséggel, ment bé a' városba, mely Orosz holt testekkel bé volt terítve. — A' 9-ik könnyü, és a' 32-ik, 's 96-ik linea regiment, a' mellyekből állott ez az osztály sereg, magokat meg különböztették. Barois, Lahoussage Generálok, Semele a' 24-ik linea- és Memmier a' 9-ik gyalog regimenteknek Obersterei, Boufch a' 32-ik linea regimentnek Kapitánnya, és Hubinet a' 9-ik Huszár Regimentnek Eskadron Commendánsa különös ditsiretet érdemlenek. — A' Fr. Ármádiának a' Wistula folyóvizen való által menetelétől fogva, mi 175 ágyút nyertünk az Oroszoktól, úgymint a' Pultuski és Golymini verekedésekben 89-et; a' Bergfridiben 4-et; az Allensteini hátrálásban 5-öt; a' Deppeni ütközetben 16-ot; a' Hoffiban 12-öt; az Eylauiban 24-et; a' Braunsbergiben 16-ot; végre az Ostrolenkaiban 9-et. —

Azon levelek közül, mellyeket az Eylauigen véres verekedésben jelenvölt Orosz-Prusszus-és Frantzia hadi tisztek rokoniknak, vagy barátiknak irtak, egyet kettőt az Olvasó Publicummal közleni érdemeseknek tartunk.

I. Levél.

Mellyet egy Prusszus Tiszt Friedlandból, Febr. 9-ik napján, 1807-ik esztendőben irt.

Tegnap igen heves nap volt mi reánk nézve, az Oroszokkal egyezőleg, Pr. Eylau mellett a' Franziákat meg támadtuk, és reggeli 10 órától fogva éjeli 11 óráig szüntelen verekedtünk egymással, a' haszon részünkre esett, de még is meg nem határozódott. Egész éjjel, még pedig a' leg otsmányabb időben, a' mezőn maradtunk, ma, reggeli 4 órakor Fridlandba marsiroztunk, de kétség kívül ismét el indulunk a' jövő éjjel, és az Allensteini környékre fogunk menni. Regementünk-ből A-nál egyéb meg nem holt, St.. sebbe esett, én pedig Istennek hála, S.. ötsemmel együtt egészségesek vagyunk. Vajha már békességünk volna, nállamnal senki se ohajtya azt inkább, mivel igen sok éjjeli nappali nyughatatlanságot kell szenvednünk, szüntelen marsban vagyunk, a' pihenésre való napokról gondolkoznunk sem lehet. A' mi regementünkel mind Generál Bennigsen, mind a' több Generálisok nagyon még voltak elégedve. Felette sok ember vészett el, mivel ma reggel, midőn a' tsata helyén keresztül marsiroztunk volna, halomba fekünni láttuk a' meg hóltakat, ennél szörnyebb dolgot látni nem lehet. — Talán nem sokára meg látlak benneteket, az itt uralkodó nagy szükség miatt lehetetlen a' háborúnak sokáig tartani etc.

II. Levél.

Mellyet egy Fr. Tiszt, Pr. Eylauban,

ezen folyó 1807-ik esztendő, Febr. 13-ik napján irt egy barátjának.

Ezen folyó hólnap 8-ikán felette nagy verekedés volt ezen város környékén. Az Orosz armádia egészen megverettetett, 40 ágyút, 16 zászlót, és 10—12 ezer embert ejtett fogságra a' Fr. armádia. Ennél emlékezetesebb tsata ebben a' háborúban nem történt. Az ellenség olly gondolatban lévén, hogy őtet hátrálásában egész erejével üzni fogja a' Császár, a' tsata után következett két napon semmi pihenést nem engedett magának, meg erőltetett lépésekkel távozott el tőlünk. Ezen nagy ijedtségek az ő veszteségeket öregbítette, a' Fr. armádiának pedig újabb hasznokat szolgáltatott, a' mennyiben sok betegeket, sebeseket, lovakat, sok ágyukat, hadi eszközöket, és bagázsát hagyott hátra, mellyek mind kezünkbe estek. — A' mi veszteségünket az ellenség veszteségével öszve hasonlítani allig lehet, a' kik azt öszve számlálták, egy harmad részire teszik. Noha ennek a' véres verekedésnek első tekintettel semmi következése nem láttatik lenni annál egyéb, hogy újabb fényes győzedelemmel ditsekedhetik a' Fr. armádia.

Azon tudósítást, mellyet egy Orosz hadi tiszt ezen Eylaui verekedésről, a' Mémelfolyóvíz melől Tilsitből édes attyának Lübekbe küldött, a' Magy. Kurir 22-ik darabjának 540 és következett lapjain már mi az Olvasó Publicummal közöltük.

O l a s z O r o s z á g.

A' Cattaróban és Korszirai szigetben lévő O-

rosz hadi népnek fő Kormányozói, az Albániai, Moreai, Livadiai és több szomszed szigetbeli Görög vallású lakosokhoz hirdetményeket küldvén, őket vallásoknak védelmezésére, régi nemzeti szabadságoknak vissza szerzésére, 's annál fogva a' F. Porta ellen való fegyver fogásra, és az Orosz hadi nép mellé való állásra únszollyák és serkengetik. Hanem az azon szigetekben lévő helytartó Basák sem szunnyadoznak, és igen kemény büntetéssel fenyegetik azokat, a' kik vagy nyilván, vagy titkon egyet értenek az Oroszokkal. — Ankonából írják, hogy a' Janninai kormányozó Basa a' Dalmatziában lévő Frantzia hadi nép fő vezérjével Lauriston Generállal magát öszve kaptsolván, az Oroszok ellen minden szükséges készületeket megtétet. Azonban még eddig semmi erőszakétel és ellenségeskedés nem történt azon tartományban, a' Cattaróban lévő Oroszok még most tsendesen viselik magokat, és egyedül az oda való vár erőssítésében foglalatoskodnak. —

A' Frantzia Császár hadi szolgálatjára Olaszországban is számos rekruták állítatnak ki, és gyakoroltatnak a' fegyverben. — A' Ferrárai Izraeliták, minden Zsidó ifjúnak, a' ki magát hadi szolgálatra ajánlya, a' szokott katona zsóldon kívül 30 liréből álló pótolást igirt hólnaponként (A' lire hol többbe hol kevesebbe megyen Olaszországban. Majlandban, Bononiában és Ferrarában 1 lira 17 krajtzárt teszen.) A' ki a' hadi szolgálatra alkalmatlanná tétettetik, egész holtáig 15 lire penziója leszen hólnaponként.

Nápoly városában, a' múlt Febr. 28-ikén egy Kir. rendelés tétetett közönségesse, melly szerént a' policia minister világos engedelmé nélkül sem ott, sem másutt, semmi könyvet nyomtattatni, eladni, vagy az Országba bé vinni nem szabad. E' mellett sem a' templomokban, sem az Oskolákban meg nem engedtetik az olly könyvekkel való élés mellyet a' vallásra ügyelő minister helybe nem hagyott. Mivel a' Nápolyi tenger partokat és kikötő helyeket gyakorta fel lárházák az Anglus hajók; arra való nézve a' Capitanata tartománynak lakosi tulajdon jó hajlandóságokból nagy summat ajánlottak a' Királynak olly kérések mellett, hogy azt a' tenger partjainak és az ő kereskedéseknek védelmezésére fordítaná, 's készítettne azon végre elegendő ágyuzó hajókat. — Ajánlásokat jó nevéen vette a' Király, és meg parantsolta, hogy a' készítettendő hajók azoknak a' helységeknek neveiket viselnék, a' mellyek a' végre leg több költséget adtak.

A' Bolognai tudósítások szerént VII. Pius Sz. Pápa szüntelen erőtelenkedik, és néhány hónapoktól fogva csak a' szoros diéta által tartja felbetses életet.

Török Birodalom:

A' Török Birodalom fő városából Konstantzina-polyból ide Bétsbe jött magános és közönséges tudósítások szerént, minekutánna Anglus Admiralis Duckworth azon népes Császári rezidentia előtt 9 napokat mulatott, és az Angliai követ minister Arbuthnot és Török ministerek közt kezdődött újabb alkudozások félbe szakadtak volna:

Martzius 1-ső napján, jókor reggel az Anglus flotta onnan hirtelen kiindult, és a' kedvező északi szelektől is segítettvén a' felső Dardanellák és a' fekete tenger torka felé evezett; hanem onnan hirtelen meg fordult, és a' Marmorai tengeren keresztül, a' Konstantzina-polya által ellenbe fekvő Ásiai tenger partok felé vetté az útját, a' Kalimni sziget mellett vasmatskait a' tengerbe dobta, és eleséget 's friss vizet vitetett hajóira. Azonközben a' Bosforusból, az az a' Románia és Natólia közt lévő, és Európát 'Asiától elválasztó szoros tengerből a' Török hajósereg Konstantzina-polya alá érkezvén, és az ottan készített újhadakozó hajókkal magát öszve kaptsolván, az új kapután Basa kormányozása alatt, a' fent nevezett Anglus Admirálist üzőbe vette. Könnyen meg lehetik, hogy ezen két ellenséges hajó sereg közt kevés idő alatt véres tengeri verekedés fog lenni.

Krimiának Gubernatora herczeg Richelieu az Odessai és Taganrogi helytartóságokban öszve gyűjtött Orosz hadi seregekkel Móldva felé marsirozik.

Elegyes Tudósítások.

Stuttgardban, e' folyó hólnap kezdetében néhány gyermekek együvé gyűlvén az utcán, játékból azon vetélkedtek, mellyik kapja be a' szájába leg hamarabb és leg helyesebben a' levegőbe vetett babot. Egy 10 esztendőös gyermeknek közülök a' gégejében esvén a' felvetett bab, egyszeribe igen nagy és veszedelmes öszvevonódásokba (convulsióba) esett, és noha a' segedelmére hivatott seborvos avval az egyetlen egy eszközzel, melly az illy esetben leg

hathatósabb szokott lenni, élt, t. i. a' gyermek gégejét fel nyitotta: mindazáltal a' szerentsétlen gyermeket a' lassú meg fulladástól, melly nyóltz egész óráig tartott, meg nem szabadithatta. Hólt testének fel nyíttatása után a' gégenek jobb ágába méllyen bé nyomva találtatott az abba esett bab. Ezen szomorú példa arra inti a' születeket és nevelőket, hogy magzatjaiknak, 's nevendékenyeknek a' babbal és borsóval való játékot soha meg ne engedjék. Magamnak vólt példam. Leg idősebb fiatskám, három esztendőskorában egy borsót, mellyet a' főző leány előtt vólt borsóból vett, az egyik orra lyukába dugta, mellyet mennél inkább igyekezett vólna ki venni, annál fellyebb ment az orrába a' borsó. Melly mihelyt tudtomra adatott, azonnal erős Döbrei dohánból tsinált tobákot, vagy port dugtam a' másik orra lyukába, melly után erőssptrüsszentes következvén a' másik orra lyukából a' borsó ki esett, 's annál fogva a' reá következhetett veszedelemtől szerentséssé meg menekedett.

El - a d a n d ó H á z .

Szabad Királyi Péts várossában a' fő piatznak közepéttén egy Ház, mellynek alsó részében öt bóltok vagynak, felül pedig öt lakó szoba, két konyhával — e' mellett ugyan tulajdon maga jó téres udvarába még egy más al - ház négy szobából, egy konyhából, egy kamarából, 12 lóra való istalóból álló, és mindenkor vendég-fogadónak szolgáló; alatta lévő három tökéletes jó pintzékkal, házhoz végtére a' kortsmáltatásnak jussa kaptsolva vagyon, e' folyó 1807 esztendei Majus hólnapnak tizenkilentzedik napján, ugyan Pécs várossába dob szó alatt a' többet ígérőnek el fog adattatni. Melly ezzel köz hirré adatik.

D. D. S.